

[Finansministeren.]

afgiftspligtig vare være forsynet med et prismærke, der angiver varens højeste salgspris, hvori er indbefattet såvel parfumeafgift som moms. Det vil derfor være nødvendigt at tillade handlende at forhøje priserne på afgiftspligtige varer, som findes på lager, med et beløb svarende til forhøjelsen af moms. Varer, som afgiftsberigtiges efter forhøjelsens ikrafttræden, vil blive forsynet med et afvigende prismærke, som angiver den rigtige pris indbefattet den forhøjede merværdiafgift.

Også pakninger med cigaretter og røgtobak forsynes med et mærke, der angiver varens detailpris inklusive tobaksafgift og merværdiafgift. En bestemmelse svarende til den allerede omtalte er derfor nødvendig for detailhandelens lagre af disse tobaksvarer. Men navnlig er det nødvendigt at få nye afgiftsskalaer, der giver plads for momsforhøjelsen, og at indrette dem sådan, at der opnås runde detailpriser.

Lignende lovbestemmelser blev i øvrigt gennemført i forbindelse med forhøjelsen af merværdiafgiften pr. 1. april 1968.

Jeg skal hermed anbefale lovforslagene til tingets velvillige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1971.

(Lovforslaget (nr. 170) findes i tillæg A. sp. 3891, fremsættelsen i tidenden sp. 5368).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat.

(Lovforslaget (nr. 172) findes i tillæg A. sp. 3915, fremsættelsen i tidenden sp. 5474).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Grünbaum: Jeg synes, det er en helt urimelig situation, finansministeren og regeringen har bragt folketinget i ved fremsættelse af dette lovforslag om udskrivningsprocenten. Egentlig burde folketinget efter min

opfattelse simpelt hen afvise at behandle dette forslag. Det er ikke for stærkt sagt, at forslaget fremsættelse er en hån mod folketinget og også mod selve folkestyret. Hvorfor er det det? Det er en hån mod folketinget, fordi det praktisk taget er renset for alle de oplysninger, som er nødvendige, for at folketinget kan gennemføre en rimelig førstebehandling af selve forslaget, der går ud på at fastsætte udskrivningsprocenten for 1971. Jeg synes også, det er en hån mod selve folkestyret, fordi det afslører en arrogance hos finansministeren og hos regeringen, der strider ganske mod vore almindelige demokratiske principper.

Det er en kendt sag, at er der noget, denne regering frygter, så er det offentlighed; den afgør helst det hele bag de lukkede døre. Pressen har de største vanskeligheder med at få adgang til en blot nogenlunde information om, hvad der foregår, men at det skulle komme dertil, at også folketinget forholdes rimelig oplysning i forbindelse med et lovforslags fremsættelse, det tror jeg nu ikke nogen kunne have regnet med. Men sådan er det.

Vi skal her i dag i dette høje ting behandle et så vigtigt spørgsmål som udskrivningen af indkomstskatten til staten for 1971. Det drejer sig om den største enkeltpost på statsbudgettets indtægtsside, om et beløb på henimod 18 milliarder kr. Debatten skulle vel i første række dreje sig om en vurdering af denne udskrivningsprocent på 91, der er foreslået for indkomståret 1971. Det må vel være hovedformålet med debatten i dag. Hvad skulle vi ellers debattere her i dag? Lovforslaget handler jo udelukkende om denne udskrivningsprocent, det er ganske kort, det fylder kun fem linjer, hvor man foreslår, at udskrivningsprocenten skal sættes til 91.

Men hvordan i alverden er det muligt for folketinget at foretage en rimelig førstebehandling af dette, når der hverken i bemærkningerne til lovforslaget eller i finansministerens fremsættelse er nogen som helst oplysning om selve grundlaget for, at man er kommet frem til de 91 i udskrivningsprocent? Hvorfor netop 91 pct.? Er det et skud i tågen, eller er det noget, man har raflet om i regeringens økonomiudvalg? Så ringe er regeringen og regeringspartierne da vel heller ikke. Der må formentlig, inden regerin-

[Grünbaum.]

gen og regeringspartierne har taget stilling til forslaget, have været forelagt en række oplysninger om den forventede statsfinansielle og samfundsøkonomiske stilling i 1971 inden for regeringspartierne, i hvert fald inden for regeringen. Jeg kan overhovedet ikke forestille mig, at det i regeringen og hos regeringspartierne har kunnet lade sig gøre at tage stilling til et så afgørende vigtigt spørgsmål som dette, uden at man har haft sådanne oplysninger til sin rådighed. Så er spørgsmålet: hvorfor har folketinget da ikke fået disse oplysninger? Der er overhovedet ingen af disse oplysninger i forslaget. Jeg finder, at dette lovforslag er noget af en skandale, og jeg må lægge ansvaret for dette hos finansministeren.

Som proceduren er nu under kildeskatten, burde der naturligvis i forbindelse med forslaget til udskrivningsprocent samtidig være forelagt en rimelig dokumentation fra finansministeren for det fremsatte forslag. Mener finansministeren, at det er tilstrækkeligt sådan blot at slynge et tal ud i den blå luft? Det kan i hvert fald ikke være parlamentarisk holdbart, og finansministeren er jo parlamentariker, oven i købet en trænet parlamentariker.

Det er absolut ikke tilfredsstillende, hvis finansministeren nu vil svare mig, at folketinget kan jo få alle de oplysninger, man vil have, under udvalgsarbejdet. Det kan vi måske. Men der har allerede længe under denne regering været en tendens til, må jeg dog sige, at knappe bemærkningerne til lovforslagene ned til det mindst mulige. Det gælder i hvert fald på skatteområdet. Det er i orden, at der kan stilles spørgsmål i udvalgene, men det må dog være et mindstekrav, at et forslag til folketinget på forhånd er ledsaget af den nødvendige begrundelse for dette forslag. Det eneste, vi har i retning af noget sådant, er en udtalelse af finansministeren ved fremsættelsen, der går ud på, at en stram finanspolitik også er nødvendig i 1971, hvortil føjes, at nedsættelsen af udskrivningsprocenten fra 95 til 91 nogenlunde opvejes af opkrævningen af det særlige folkepensionsbidrag, der skal opkræves fra 1971. Det synes jeg altså er for ringe. Det er i hvert fald ingen begrundelse, det er kun en forklaring på, at det, som forslaget i realite-

ten går ud på, er en stort set uændret udskrivningsprocent for 1971 i forhold til 1970.

Dog ikke helt uændret. I virkeligheden sker der det, at gennemførelsen af det særlige folkepensionsbidrag ganske rigtigt — det er jeg enig med finansministeren i — kun er en camoufleret skatteforhøjelse, der gennemsnitlig set opvejer nedsættelsen af selve udskrivningsprocenten, men samtidig erstattes et stykke progressiv skat med en proportionalbeskatning; og der opnås da en forskydning i beskatningen, som er til fordel for de højeste indtægter. Når det dertil svarende tillæg til folkepensionen samtidig er udskudt i en temmelig lang årrække og det endvidere helt utvetydigt fremgår, at regeringen betragter iværksættelsen nu af dette særlige folkepensionsbidrag simpelt hen som et led i regeringens aktuelle finanspolitiske stramning, ja, så må vor konklusion givetvis blive, at der også her er tale om et stykke konservativ skattepolitik med det formål at lette skattetrykket opfejer.

Herfor taler også, at finansministeren imod vor skarpe indsigelse har afgjort, at det nye særlige folkepensionsbidrag, som jo skal stige i de kommende år, skal falde ind under skatteloftsbestemmelserne i udskrivningsloven. Hvad betyder det? Det betyder, at just skatteydere med de højeste indtægter i givet fald kan slippe for at bidrage til den nye tillægspensionsfond. Det kan man ikke sige er en rimelig ordning. Det er efter vor opfattelse et stykke asocial skattepolitik, som gennemføres i forbindelse med den nye pensionsfond.

Regeringen havde vel håbet på, at den kunne have mødt frem med en væsentlig lavere udskrivningsprocent for 1971. Det har den altså ikke kunnet. I stedet får vi dette trick med et særligt folkepensionsbidrag og så de 91 pct. i udskrivning af kildeskatten.

Vi må meget stærkt henstille til finansministeren, at forslaget om udskrivningsprocenten ikke bliver jaget igennem folketinget. Forslaget burde efter vor opfattelse slet ikke være fremsat nu, men det er altså sket. Der må være tid nok til at vente med den endelige vedtagelse til næste folketingssamling.

Vi har jo et skatteudvalg, der består under hele samlingen. Det er ganske vist ikke

[Grünbaum.]

et fast udvalg, men vi har været enige om herinde, at det kunne eksistere under hele samlingen, selv om der ikke var aktuelle lovforslag til behandling i udvalget. Dette udvalg kunne indkaldes f. eks. en gang midt i september måned, hvor der formentlig foreligger bedre oplysninger vedrørende den sandsynlige udvikling i statsudgifterne og i de øvrige statsindtægter, som jo også betyder noget, og samtidig vil der også være væsentligt bedre mulighed til den tid for at bedømme den samfundsøkonomiske situation. Så kan finansministeren genfremsætte forslaget i den nye samling, og derefter kan forslaget gøres hurtigt færdigt. Det vil vi gerne være med til.

De nødvendige forudsætninger for kildeskattens rent tekniske administration med bl. a. udfærdigelse af skattekortene vil også være opfyldt. Det må kunne gøres på den måde, og jeg henstiller altså til finansministeren, at man ikke jager dette forslags vedtagelse igennem nu i de sidste, ikke alt for mange dage, men lader det komme til behandling igen på den måde, som jeg har nævnt. Skattekortene kan alligevel ikke udskrives, før man har de kommunale skatteprocenter. De foreligger vel ikke før engang hen i september. Der skal også i år ske en forskudsligning. Den kan heller ikke være færdig før tidligst omkring det tidspunkt. Derfor er der intet forgjort ved at vente, og saglig set er der meget at vinde ved at udskyde afgørelsen til hen i begyndelsen af næste folketingssamling.

Men vil man gøre det helt usaglige, så skal man selvfølgelig gennemføre beslutningen om udskrivningsprocenten nu. Vi henstiller, at man vælger det saglige.

Sporene bør skræmme. Vi afgjorde sidste år udskrivningsprocenten i maj-juni måned. Da finansministeren fremsatte sit finanslovsforslag i november måned sidste år, måtte han imidlertid meddele, at han nu regnede med næsten 900 mill. kr. mere i indtægter og 400 mill. kr. mere i udgifter, end vi havde på bordet i maj-juni måned, altså en meget betydelig difference fra maj-tallene. Da vi nåede frem til selve vedtagelsen af finansloven, viste det sig, at der nu af finansministeren regnedes med en indtægt på yderligere 740 mill. kr. og en stigning i udgifterne på yderligere 480 mill. kr. I alt var

der altså en difference i forhold til de tal, vi havde på bordet, da vi fastsatte udskrivningsprocenten, på over 1,5 milliarder kr. på indtægtssiden og næsten 900 mill. kr. på udgiftssiden. Jeg synes, sporene skræmmer.

Det er simpelt hen ikke forsvarligt at fastsætte udskrivningsprocenten på nuværende tidspunkt, og det er heller ikke nødvendigt. Skulle regeringen trods dette alligevel vælge at gennemføre lovforslaget nu, så må det blive for regeringens og regeringspartiernes egen regning og risiko. Vi vil ikke have hverken lod eller del i noget så usagligt.

Forslaget om sømandsskatten er nøje knyttet til forslaget om udskrivningsprocenten for 1971, og den foreslåede forhøjelse af strafrenten svarer helt til forhøjelsen vedrørende kildeskatten. Vi vil se på de øvrige ændringer vedrørende sømandsskatten under udvalgsarbejdet.

Poul Schlüter: Skattetrykket vil til alle tider i alle lande altid være alt for højt. Det tror jeg de fleste mennesker vil være enige om; sådan betragter man nu engang skatterne, hvis man betragter dem isoleret uden sammenhæng med den samlede samfundsøkonomi. Men på den anden side, i dette øjeblik i dette folketing kan ingen, som har lod og del i regeringsansvaret, vride sig forbi den kendsgerning, at det også i kalenderåret 1971 under alle omstændigheder vil være nødvendigt at føre en stram finanspolitik.

Der er efter forslaget til udskrivningslov, som vi nu behandler, tale om en nedsættelse af procenten fra 95 til 91. Dette er naturligvis kun i en vis forstand en skattenedsættelse, for man må se procenten i sammenhæng med det lovforslag, som er fremsat om den sociale pensionsfond. Ifølge lovforslaget skal der i 1971 opkræves et særligt folkepensionsbidrag på 1 pct. af skalaindkomsten til fonden. Denne udskrivning af dette særlige folkepensionsbidrag vil virke som en opvejning af nedsættelsen i selve udskrivningsprocenten. Stort set kan man vist derfor på denne baggrund tale om balance; man kan tale om et i det væsentlige uændret skattetryk i Danmark til næste år sammenholdt med i år.

Med en smule venlighed har man dog vistnok lov at fremhæve et betydningsfuldt plus, nemlig den omstændighed, at det bidrag, som nu skal lægges ind i folkepensionsfon-

[Poul Schlüter.]

den, jo er beløb, hvormed den enkelte bidrager til at sikre sig en bedre pensionsordning i fremtiden. Det er altså ikke penge, som går ind i statens almindelige drift, de går ind i fonden. Der er tale om en plusværdi for den enkelte, et socialt tryggere system fører dette med sig. Derfor mener jeg i og for sig, at når man tager det i betragtning, har man lov at betegne skatteudskrivningen til næste år som moderat i forhold til i år.

Man skal naturligvis også huske, at der ikke nu er tale om, som der var før kilde-skatteprincippernes indførelse, at højere indtægt på grund af inflatorisk betonet indkomststigning fører til højere beskatning på grund af det progressive system, for efter udskrivningsloven tages der jo hensyn til prisstigningerne. Den stigning, der er sket i reguleringspristallet med 7 points fra 131 til 138, fører til, både at vi nu forhøjer personfradraget, og at vi forhøjer grundbeløbsskalaens indkomstrin tilsvarende. Det er en nyskabelse og en god nyskabelse, som vi er tilfredse med i mit parti. Denne pristalsregulering af trinene og af personfradraget bevirker, at alt andet lige bliver ingen beskattet hårdere.

Når det er muligt at foreslå en udskrivningsprocent af den valgte højde, altså 91, vil jeg gerne fremhæve, at det har sin ganske bestemte baggrund i den omstændighed, at regeringen har ført en uhyre restriktiv udgiftspolitik. Det er muligt at fastlægge en udskrivningsprocent på 91, fordi regeringen ikke kritikløst har taget del i det vandfald af udgiftskrav, som er fremkommet fra anden side.

På grundlag af den tale, hr. Grünbaum holdt for et øjeblik siden, synes jeg næsten ikke, man kan forsvare at lade være med at minde om den kurs, socialdemokratiet har fulgt omkring statens udgifter og indtægter, siden man kom i opposition i februar måned 1968. Hvad har denne linje været? Den har været ejendommelig, den har været selvmodsigende, men der har været det klare træk i den, at på samme tid ønskede man at sætte statens udgifter i vejret og at sætte statens indtægter ned. Socialdemokratiet har stemt imod besparelsesforslag på ca. 400 mill. kr. Man har fremsat forslag om yderligere statsudgifter i størrelsen ca. 1800 mill. kr., og samtidig har man stemt imod stats-

indtægter i niveauet ca. 3.000 mill. kr. Det skal erkendes, at på ganske enkelte områder har socialdemokratiet stemt for mindre udgifter, jeg tænker især på landbrugskompen-sationerne, eller man har stemt for enkelte indtægtsforøgelser på særlige felter. Men når man gør hele billedet op, trækker strengen og drager saldoen, så mener jeg ikke, man kan komme uden om, at resultatet af socialdemokratiets økonomiske politik, som vi har set den fra forslag til forslag, ville have været, at vi havde fået et og kasseunderskud af en størrelsesorden omkring 2 milliarder kr. Det vil sige, at der havde været mulighed for et samlet forbrug, der var omkring 4 milliarder kr. større, end vi har set. Jeg kan ikke komme til anden konklusion, end at vi med denne økonomiske linje møder et socialdemokrati, som ville have ført os simpelt hen til økonomisk kaos. Jeg kan overhovedet ikke forestille mig blot en teoretisk mulighed for, hvis denne udgifts- og skattepolitik var gennemført, at en devaluering ikke havde været fuldstændig uundgåelig i dette øjeblik.

Jeg kan ikke lade være at tænke på, hvilken chance det ville være, hvis man kunne komme til at overvære en samtale mellem økonomen og politikeren Henry Grünbaum. Jeg tror, det ville gå meget højrestet til. I fjor fremsatte hr. Grünbaum forslag om en udskrivningsprocent på 82. Jeg ved ikke, om hr. Grünbaum somme tider forsøger at danne sig et indtryk af, hvad det ville have ført til, om han i fjor havde fået sin vilje. Har hr. Grünbaum fantasi nok til at tænke sig, hvorledes det økonomiske billede i Danmark i dag ville have været? Kan hr. Grünbaum tænke sig, hvad indflydelsen ville have været på prisdannelsen, hvis vi i fjor havde fastsat udskrivningsprocenten så lavt og havde tilladt et så kraftigt merforbrug, eller kan hr. Grünbaum forestille sig, hvad virkningen havde været på valutabalancen eller på handelsbalancen? Havde det ikke set langt dårligere ud, end det gør nu? Eller kan hr. Grünbaum forestille sig, at vi i fjor kunne have fastsat denne lave udskrivningsprocent, uden at det havde ført den virkning med sig, at vore eksporterhvervs konkurrenceevne var svækket væsentligt også med den følge, at industriens beskæftigelsesmuligheder på lang sigt var svækket alvorligt?

[Paul Schlüter.]

Da vi drøftede disse ting i fjor, fremmadede socialdemokratiet arbejdsløshedsspøgelset. Hr. Grünbaum ved, hvordan det er gået med beskæftigelsen i den svundne tid. Vi har i dag langt flere i beskæftigelse, end vi havde for et år siden. Er der mulighed for andet syn, end at chancerne for varig høj beskæftigelse er bedre i kraft af, at vi fastsatte den højere udskrivningsprocent i fjor? Jeg kan ikke se det, ikke engang teoretisk.

Da vi havde den store debat den 22. maj 1969 om regeringens økonomiske politik, fremsatte hr. J. O. Krag en udtalelse her i folketinget, som jeg gerne vil minde om. Hr. J. O. Krag sagde følgende (folketingets forhandlinger 1968-69, sp. 6954):

„Jeg vil kun endnu en gang sige, at vi anser den stramning af finanspolitikken, der her foretages, for forkert.“

Det drejede sig altså om udskrivningsprocenten på de 95. Hr. J. O. Krag fortsatte:

„... det, regeringen nu gør, sikrer os, at det fordoblede arbejdsløshedsniveau vil vende tilbage og vil blive stående som et fænomen af længere varighed...“

Sikke dog en eventyrlig fejltagelse! Sådan gik det jo ikke. Spøgelset blev manet i jorden, vi har haft høj beskæftigelse, langt flere hænder i arbejde, end vi havde før, på trods af en udskrivningsprocent på 95.

Jeg hæftede mig ved, at hr. Grünbaum kritiserede forhøjelsen af folkepensionsbidraget fra 3 til 4 pct. i forbindelse med nedsættelsen af udskrivningsprocenten fra 95 til 91. Hr. Grünbaum sagde, at dette er et stykke konservativ skattepolitik. Nu er det i og for sig en karakteristik, jeg personlig ikke kan have så meget imod, men spørgsmålet er, om hr. Grünbaum har ret i således at kalde denne omlægning for et specielt konservativt fænomen, og det mener jeg bestemt ikke han har. Man siger, at regeringen ønsker en omlægning fra progressiv indkomstskat til proportionalt folkepensionsbidrag, og det er en skattepolitik, socialdemokratiet ikke vil støtte. Ak, hvor forandret, hvor tingene dog udvikler sig hastigt. Hr. Grünbaum kan da ikke have glemt på så kort tid, at socialdemokratiet den 6. december 1968, altså under den nuværende regering, her i folketinget fremsatte forslag om, at folkepensionsbidraget med

virkning fra den 1. januar 1971 skulle stige, ikke blot til 4 pct., men til hele 5½ pct., og at langt det meste af øgningen skulle anvendes til indsættelse i en fond med henblik på senere forøgelse af folkepensionen, ganske ligesom efter det forslag, regeringen har fremsat, og som vi forhåbentlig om få dage kan vedtage. Mindes hr. Grünbaum noget om, at socialdemokratiet i forbindelse med fremsættelsen af dette forslag i 1968 sagde, at nu skulle vi passe på, at vi ikke omlagde beskatningen bort fra den progressive og over til den proportionale? Ja, jeg kan altså ikke se det, når jeg tager det gamle socialdemokratiske forslag op til analyse i dag, hverken i selve forslaget, i bemærkningerne eller i fremsættelsestalen. Der er ganske enkelt tale om, at socialdemokratiet dengang — i endnu videre omfang end regeringen nu — foreslog en omlægning.

Til sidst vil jeg gerne gøre en bemærkning i forbindelse med hr. Grünbaums ønske om, at folketinget ikke nu før sommerferien skulle fastsætte udskrivningsprocenten, men at man skulle vente til senere. Nu vil jeg først sige om dette, at det er jo ikke noget nyt, at vi fastlægger udskrivningsprocenten et antal måneder, før de pågældende indkomster skal til beskatning; sådan har vi altid gjort. Nu møder vi nye arbejdsvilkår, men princippet er i og for sig det samme. Vi fastlægger nu, som vi gjorde i gamle dage, udskrivningsprocenten en vis tid, inden beskatningen skal ske.

Så vidt jeg kan bedømme det, er der egentlig ikke tekniske vanskeligheder forbundet med at efterkomme hr. Grünbaums og socialdemokratiets ønske. Det er ikke dér, det ligger. Mit hovedargument for at gå imod en udsættelse af fastlæggelsen af beskatningsniveauet er, at det ganske givet ville bidrage til at skabe uro om Danmarks økonomiske forhold, hvis vi ventede. Hvis man skabte forventning om en hurtig skattelettelse i Danmark på et tidspunkt, som ligger forud for den dag, hvor økonomien virkelig varigt er i god stand, ville det svække udlandets tillid til den danske krone. Man kan jo sige, at hele den linje, oppositionen fører og har ført, i sig selv bidrager til, at udlandet bliver svækket i sin tillid til den danske krone og den danske økonomi. Trøsten er naturligvis, at oppositionen er opposition og ikke har flertallet,

[Poul Schlüter.]

men alligevel: det er en stor og betydningsfuld opposition, og derfor må naturligvis udlandet lytte også til den tale, hr. Grünbaum holder i dag.

Der er ingen tvivl om, at hvis vi skulle udsætte, måtte det efter socialdemokratiets opfattelse være for at bevare chancen for en skattnedsættelse; jeg går ud fra, at hr. Grünbaum kan dele den betragtning, at hvis vi udsatte, var det i alle tilfælde ikke med henblik på, at vi skulle skærpe beskatningen i sensommeren. Med andre ord: udsatte vi, ville udlandet såvel som den danske befolkning have en forventning om, at der var chance for skattelettelse. Men den slags ting påvirker jo tilliden, og jeg mener ikke, at den danske økonomi i den fase, vi nu gennemlever, kan tåle, at der skabes forventning om hurtig skattelettelse. Vi ville give os selv selvforskyldte og ganske unødvendige vanskeligheder, hvis ikke vi nu bragte den brik, som udskrivningsprocenten er, på plads i hele den samlede danske økonomi.

Men dertil kommer et andet argument. Det er ikke sikkert, at det, vi skal gøre først, når vi får mulighed derfor, er at nedsætte udskrivningsprocenten eller alene at beskæftige os med den. Det, jeg tænker på, er, at noget af det første, vi må klare, når økonomien tillader det, er at lette den stramme likviditet, som præger alle områder af dansk erhvervsliv. Når vi ønsker at føre en stram finanspolitik også i året 1971, og det kan vi lige så godt slå fast i dag, er det bl. a., fordi vi på et eller andet tidspunkt må nå frem til at lette lånevilkårene for alle, som vil sætte noget i gang, og sikre varig beskæftigelse igennem nyinvesteringer. Det støtter også de varige beskæftigelsesmuligheder.

Her må jo én ting erindres, og det er dette; at man altid kan lempe i økonomien, det kan man gøre fra den ene dag til den anden, men det er straks en mere besværlig og vanskelig og problemfyldt procedure at skulle gennemføre en stramning, især hvis det var en stramning på det grundlag, at

man i en periode havde været for letsindig og optimistisk.

Måtte det vise sig til efteråret, at udviklingen i den danske økonomi er endnu bedre, end vi forventer, kan man jo gennemføre lempelser i igangsætningsstoppet, man kan lempe kassebindingsreglerne, man kan være mindre skrap over for kontrollen med kommunernes anlægsaktivitet osv. osv.

Må jeg sige til sidst, at det længe har stået klart, at socialdemokratiet var ganske ansvarsfrit. Den rolle kan oppositionen jo altid spille, hvis den vil det. Men det er min bestemte opfattelse, at hr. Grünbaum med sin tale i dag på ny har bekræftet, at den nuværende opposition også er ganske ansvarsløs. Jeg mener, at kendsgerningerne har vist os, at hr. Grünbaum med sin tale under behandlingen af udskrivningslovforslaget sidste år tog alvorligt fejl. I dag siger han det samme som i fjor. Derfor er der i dag en stærk formodning om, at han også denne gang tager fejl.

Jens Foged: I anledning af, at hr. Grünbaum og for øvrigt også den ærede ordfører for det konservative folkeparti har udtalt, at udskrivningsprocenten er afhængig af de forskellige tal i udskrivningsloven, vil jeg egentlig gerne allerede i starten komme med et citat fra bemærkningerne til det foreliggende lovforslag om udskrivningsprocenten for 1971 for dermed at præcisere den opfattelse, som jo går igennem det alt sammen netop i disse tider, at det ikke er skatteudskrivningen alene, det drejer sig om nu, men at vi desværre befinder os i en situation, hvor det er helt, helt andre ting, der griber forstyrrende ind i netop dette primære: at fastsætte en udskrivningsprocent. Citatet lyder således:

„Udskrivningsprocenten for indkomståret 1971 må fastsættes på grundlag af skøn over, hvorledes de øvrige statsindtægter og statens udgifter vil udvikle sig i det kommende finansår. Desuden må der tages hensyn til, i hvilket omfang der i det kommende år vil være behov for gen-

[Jens Foged.]

nem ændringer i indkomstbeskatningen at øve indflydelse på den almindelige udvikling i produktion og beskæftigelse samt i betalingsbalancen over for udlandet.“

Denne sidste sætning karakteriserer jo den forskel, der er mellem denne drøftelse af udskrivningsprocenten og den form for drøftelse af udskrivningsprocenten, som vi allerhelst ville have en drøftelse af, hvor meget vi ønskede at udskrive i direkte skat for statens vedkommende.

Nu rækker det altså langt, langt videre. Udskrivningen af skat til staten har naturligvis først og fremmest den opgave at skaffe midler til statens almindelige omsætning, og denne er i stærk stigning — ca. 4 milliarder kr. på ét år — og folketingsret har sit store ansvar herfor. Nye love kræver i almindelighed nye økonomiske midler; kun undtagelsesvis finder det modsatte sted. Når så dertil kommer en uafbrudt inflation, og at skatteudskrivningen skal være med til at afbalancere valutaforholdene og beskæftigelsesforholdene, må den rigtige ansættelse vist næsten betegnes som lidt af et kunststykke. Ikke mindst når alle disse faktorer også er direkte knyttet til alment menneskelige reaktioner såvel over for skatterne alene som over for de investeringer, erhvervslivet foretager, hvorved de bl. a. kan sikre beskæftigelsen. Udskrivningsprocenten har også betydning for offentlige investeringer, betydning for, hvor hurtigt vi kan tillade os at udbygge vore skoler, universiteter, hospitaler, vor socialforsorg i al almindelighed og meget, meget mere. Alt dette skal altså koordineres og skal også koordineres med beskæftigelsesmulighederne. Dette er problemerne. En fastsættelse til 91 pct. må nødvendigvis bero på et skøn i relation til alle disse forhold. Tilstandene er uløseligt knyttet såvel til indenlandske som til udenlandske konjunkturer; det gør skønnet endnu vanskeligere. I gamle dage blev udskrivningsloven vedtaget næsten alene i relation til statens behov, men tiderne er ændret. Der er ingen vej udenom. Der er økonomisk sammenhæng på meget videre felter end tidligere og mere end nogen sinde.

Der har været talt og skrevet en del om tidspunktet for fastsættelsen af udskrivningsprocenten. Jeg er tilhænger af den senest mulige ansættelse i forhold til det udskrivningsår,

som den skal gælde for, og vi må nok nøje have gennemdrøftet mulighederne for en placering af tidspunktet nærmere ved det år, udskrivningsprocenten gælder for. Når jeg alligevel kan anbefale, at vi denne gang træffer afgørelsen på nuværende tidspunkt, skyldes det alene, at der er så mange andre forhold, der griber ind i overvejelserne, bl. a. alle de andre lovforslag, der i dag også er opført på dagsordenen, herunder særlig lovforslaget vedrørende merværdiafgiften.

Den økonomiske situation kræver uomgængeligt en justering, vil jeg gerne udtrykke det, i dag. Valutasituationen og handelsbalancen viser dette særdeles tydeligt. Regeringen har pr. 30. april foreslået andre veje end de her forelagte, men det var ikke muligt at nå igennem med disse. Fra venstres side beklager vi dette. De dengang foreslåede veje ville have medvirket til standsning af inflationen og til bedring af vort konkurrenceforhold over for udlandet. Beskæftigelsen ville ligeledes herved have været bedre sikret. Vi står nu i stedet over for en udskrivning på forskellige områder: af direkte skat, af forhøjede indirekte skatter, såkaldt meroms og opkrævning af et særligt folkepensionsbidrag på 1 pct., og der er tillige budgetteret et kasseoverskud på ca. 1 milliard kr. Alle disse neutraliserende faktorer vil formindske forbrugsmulighederne vel i en størrelsesorden på mellem 2½ og 3 milliarder kr., og det er desværre tilsyneladende aldeles nødvendigt for på ny at opnå mere stabile forhold på det økonomiske område.

Allerede nu står det klart, at der vil blive udløst 2, eventuelt 3 dyrtidsportioner, og der er vel ingen, der forventer stilstand med hensyn til de lønoverenskomster, der skal forhandles til foråret. Regeringen har pligt til i videst muligt omfang at afbalancere disse forhold.

Det er ikke med særlig stor tilfredshed, venstre tilslutter sig disse forslag. Venstre havde hellere set, at der i stedet for forbrug havde været en privat opsparing, som kunne medvirke til harmoni imellem forbrug og investering. Men endnu har folketingsret ikke formået at udforme en politik, der i nyere tid har været et tilstrækkeligt incitament til at øge den private opsparing.

Jeg lagde mærke til, at hr. Poul Schlüter krævede, at vi skulle have lånevilkårene let-

[Jens Foged.]

tet. Det er så rigtigt, som det er sagt, men jeg vil dog stærkt betone, at en lovgivning, der øger den private opsparing, således at disse privat opsparede midler kan lånes ud, nok er en bedre vej, hvis vi kunne finde den, end den vej, vi nu går ad. Konsekvenserne af for ringe privat opsparing er jo en øget opslugning fra statens side, og det er netop det, der i øjeblikket finder sted.

Venstre tiltræder lovforslaget om udskrivningsprocenten i den øjeblikkelige situation, men håber på, at den langsigtede politik, regeringen i øvrigt har lagt op til, må slå igennem, og at der inden for forholdsvis kort tid må blive muligheder for skattemæssige lempelser, forstået således, at den nødvendige udskrivning til statens opgaver bliver det primære ved fremtidige fastsættelser af udskrivningsprocenten.

Til slut kun dette vedrørende sømandsskatten: hertil har vi ingen særlige bemærkninger. Det er justeringer i forhold til anden skattelovgivning, og så vidt jeg kan se, sker disse justeringer på nogenlunde rimelig og korrekt basis, så vi kan tiltræde lovforslaget.

Niels Helveg Petersen: Det rette tidspunkt for fastsættelse af udskrivningsprocenten har jo været en del diskuteret i de seneste måneder. Teknisk er det muligt at vente med fastsættelsen af udskrivningsprocenten, den behøver ikke at fastsættes nu, man kunne forestille sig det teknisk muligt, at folketinget vedtog en udskrivningsprocent i september i en ekstra samling. Men det afgørende er, at under alle omstændigheder bliver der tale om et overordentlig usikkert skøn; det tror jeg lige så godt man klart kan vedstå. Man skal ved fastsættelse af udskrivningsprocenten for 1971 i virkeligheden skønne over den økonomiske udvikling igennem hele kalenderåret 1971. Og på ét vigtigt punkt vil det ikke hjælpe os at udsætte afgørelsen: vi vil heller ikke til september have et fuldt færdigt kildeskatteår bag os, vi vil ikke have større muligheder for virkelig at kunne se, hvorledes kildeskatten virker i alle detaljer. Jeg antager altså ikke, at man til september vil have et grundlag for beslutning, som er væsentligt anderledes end det, vi har i øjeblikket, og derfor er det rigtigt at fastsætte procenten nu, så meget

des mere som jeg ville anse det for uheldigt, hvis der skabtes forventninger om en lavere kildeskatteudskrivning for 1971 end den, der er fastsat i regeringens forslag. Forventninger om noget sådant vil ikke være til gavn for den økonomiske politik.

Når det er sagt, må man dog tilføje, at hvis der imod alle forventninger skulle vise sig at indtræde en økonomisk udvikling i de kommende måneder, som fuldstændig kuldaster de skøn, man i dag kan lægge til grund, er der en teknisk mulighed for senere at foretage en justering. Det rigtige vil være at fastsætte procenten nu og holde denne mulighed åben, hvis der skulle vise sig en helt ny udvikling, hvad der intet er der tyder på.

Udskrivningsprocenten er foreslået fastsat til 91. Det er lavere end sidste år, men det har klar sammenhæng med den begyndende opkrævning af midler til den sociale fond, og det er åbent lagt frem såvel i fremsættelsen som i bemærkningerne til lovforslaget, man prøver ikke på nogen måde at give det udseende af, at man her foreslår en skattenedsættelse, og beskyldninger i den retning kan klart tilbagevises med henvisning til fremsættelsen og bemærkningerne.

Der er ikke tale om nogen lempelse i finanspolitikken. Som følge af stigende indkomster vil også statens provenu af de direkte skatter være stigende i løbet af 1971; der er tale om en stigning på ca. 1½ milliard. Hvor der for enkelte skatteydere er tale om uændrede indkomster eller mindre stærkt stigende indkomster, kan der også blive tale om mindre skat. Videre er det jo således, at de beregninger, som er anført i bilagsmaterialet til lovforslaget, kun omhandler ganske bestemte kategorier af skatteydere; ved en undersøgelse af andre kategorier kunne man få andre tal frem, og det må være rigtigt under udvalgsarbejdet at bede om en belysning af vilkårene f. eks. for skatteydere, hvor begge ægtefæller er udearbejdende.

For første gang træder her pristalsreguleringen af bundfradraget og af de enkelte tærskler i skalaen i kraft. Den udløser kun en 3 pct.s regulering, det vil sige, at bundfradraget stiger med 100 kr., og at skalatrinene stiger med i det mindste 500 kr., og det betyder jo, at der er en smule tilovers til næste år for skatteyderne. Men i princippet ser vi altså her systemet fungere for første

[Niels Hølvæg Petersen.]

gang, og jeg tror, det er en god nydannelse, at man har fået denne pristalsregulering af bundfradrag og skalagrænser.

Jeg skal ikke forlænge diskussionen om den almindelige økonomi, kun fastslå helt i overensstemmelse med, hvad der blev fremført under debatten i fredags, at efter det radikale venstres mening er der ingen basis for en lempeligere finanspolitik end den, der er foreslået.

Jeg vil dog gerne anholde nogle af de betragtninger, som blev gjort gældende af hr. Grünbaum. Det er rigtigt, at med den sammenhæng, der er imellem udskrivningsprocenten og opkrævningen til den sociale fond, vil man via proportional beskatning finansiere udvidelsen af folkepensionen. Men socialdemokratiets forargelse over dette kan jeg ikke forstå. Hr. Poul Schlüter refererede til forslaget stillet i december 1968; det samme forslag er genfremsat i oktober 1969, ganske vist ikke med hr. Grünbaum som medforlagsstiller, men her forudser man i løbet af en årrække en yderligere stigning i folkepensionsbidraget på op til 4 pct. og opsamling af midler i en fond, der vil komme til at råde over ca. 5½ milliard kr., midler, som altså drages ind i skat, men som ikke umiddelbart kommer til udbetaling. Hvordan man end vender og drejer det, har opkrævningen af sådanne midler til en fond jo en finanspolitisk virkning, som det vil være umuligt at se bort fra. Jeg mener ikke, det vil være muligt at se bort fra, at virkningen af en sådan opkrævning af folkepensionsbidrag er nøjagtig den samme, som hvis man opkrævede midlerne over de direkte skatter; der er altså intet underligt i, som hr. Grünbaum udtrykte det, at denne opkrævning af 1 pct. til en særlig social fond betragtes som et led i finanspolitikken. Virkningen er den samme.

Jeg kan heller ikke rigtig forstå, når man i øvrigt vurderer, hvad der er fremsat af forslag i folketinget, bemærkningerne om, at skatteloftet herved vil kunne træde i funktion for en større gruppe af skatteydere, som derved vil kunne unddrage sig beskatning. Det er oplyst over for folketingsudvalget, at med nedsættelsen af udskrivningsprocenten til 91 bliver der mere luft under skatteloftet, end der var i det sidste år. Dertil kommer det betydningsfulde forslag i

retning af økonomisk udligning, som behandles i folketinget netop i disse uger, og som yderligere vil formindske muligheden for, at skatteloftet træder i kraft. Når alt dette skal gøres op, er jeg ikke i tvivl om, at man vil finde, at der er mere luft under loftet i de fattige kommuner, hvor loftet kan blive aktuelt, end der tidligere har været, så jeg synes, man gør sig en bekymring uden reelt grundlag.

Jeg kan på det radikale venstres vegne anbefale udskrivningslovforslaget og lovforslaget om udskrivningen af sømandsskat for 1971.

Ømann: Det var jo i sin tid et af formålene med skattereformen, som nu er standset og har lidt en sørgelig skæbne, at man kunne arbejde sig henimod et retfærdigt system rensset for urimeligheder og favører til en række mindretal, således at skattedebatten kunne koncentrere sig om den økonomisk forsvarlige fastsættelse af udskrivningsprocenten; det var den årlige skattedebat, man så kunne forudse. I dag er der desværre langt igen.

Når vi nu skal overveje, om det er rimeligt at lægge så stor vægt på den direkte indkomstskat, som en udskrivningsprocent på 91 som den foreslåede indebærer, ja, så er næsten alle argumenter, som traditionelt bringes i marken for at anvende en progressiv indkomstbeskatning, gjort tvivlsomme på forhånd, fordi dette beskatningsprincip skal virke på et i høj grad fordrejet grundlag.

Vi drøftede skattesnyderiet forleden dag. Det står klart, at systemet kun virker efter sin angivelige hensigt over for de lønmodtagere og erhvervsdrivende, der ikke snyder. Det blev ved samme lejlighed klart, at systemet stadig væk har så mange velhaverorienterede fradragsmuligheder og såkaldte erhvervsfremmende skattefiduser, at den sociale virkning af indkomstbeskatningen også af den grund bliver problematisk. Det blev nævnt, at systemet kun var virksomt over for A-skatteyderne, fordi det reelle forhold jo er det, at B-skatteyderne gennem de i praksis tolererede for lave forskudsangivelser selv kan bestemme farten og deres skattekillets pålydende.

Vi står altså meget langt fra den ønskesituation, hvor vi med sindsro kunne forlade

[Ømann.]

os på et retfærdigt og gennem årene uforanderligt grundlag og blot diskutere, hvad der finanspolitisk var forsvarligt at ansætte som udskrivningsprocent.

Hertil kan man så føje, at regeringen åbenbart heller ikke synes, at endemålet er nået med hensyn til skalasystem og progression, for nu piller man jo ved dette system, som ellers efter udskrivningslovens hensigt skulle ligge fast i den permanente udskrivningslov, som ikke er til behandling her i dag. Ved at man introducerer et tillæg til folkepensionen på 1 pct. og samtidig nedsætter udskrivningsprocenten, bliver den samlede vægt af indkomstbeskatningen efter de forelagte beregninger praktisk talt den samme, men ved denne manipulation forskyder man byrdefordelingen: en del af den progressive beskatning gør man til proportionalbeskatning, og derved lader man den dyre ende af indkomsterne slippe relativt billigere. Man laver altså om på den fastlagte skala, der jo nok kunne trænge til korrektioner, men så sandelig ikke i den ende. Det er de jævne arbejdsindkomster, der kunne trænge til en lettelse, fordi tiden er gået og stigningen på de nedre trin er blevet stærkere end i 1967 tilsigtet, da denne skala blev konstrueret, på grund af den prisudvikling og pengeudvikling, der har fundet sted.

Når nu regeringen tillige lader forstå, at flere opgaver skal overlades kommunerne og dermed en større andel af de samlede indkomstskatter, vil det virke på akkurat samme måde, fordi også de kommunale skatter er proportionale ligesom folkepensionsbidraget.

Der er altså grund til at følge denne udvikling og drage dens virkninger frem i lyset. Jeg synes ikke, det tjener noget formål at henvise til, hvad socialdemokraterne tidligere har foreslået af pensionsforslag. Det, det drejer sig om i dag, er at diskutere, om man fra regeringens side vil gå ind for, at progressionen skal nedsættes, eller man ikke vil. Hvis man vil opretholde den progression, man har, må man rette på skalaen, samtidig med at man fører nogle skatter over til proportionalbeskatningen. Det er vores problem, og jeg forstår på i hvert fald det, hr. Poul Schlüter gav udtryk for, at regeringen vil have progressionen dæmpet.

Men hvis man nu gik med på spøgen uanset det skattegrundlag, vi arbejder på, og gav sig til at diskutere, hvilken udskrivningsprocent det ville være rigtigt for samfundet at fastsætte, ja, så står vi i en meget dårlig situation. Det, det her drejer sig om, er jo indkomståret 1971. Tidligere var det sådan, at vi i marts måned fastlagde skatterne for det kommende udskrivningsår, og det vil sige det umiddelbart følgende finansår.

Hvad kan vi fornuftigvis på indeværende tidspunkt vide om, hvordan situationen vil være i 1971? Hvad kan vi forudse om udenlandske konjunkturer og om bytteforholdet, om virkninger af statsbudgettets ekspansion, om prisudviklingen, om byggeriets løb? Om disse ting ville vi dog alt andet lige — også selv om vi til den tid stadig havde denne, hvad økonomisk politik angår, noget uberegnelige regering — vide en hel del mere i september måned.

Det er dog vist for øvrigt en skandale, at indførelsen af et moderne maskinel system skal beyirke, at der principielt må træffes dårligere politiske beslutninger om den økonomiske styring. Den irritation, vi vist alle efterhånden føler ved EDB-tyranniet, bør dog vist nu efterhånden slå ud i en konstruktiv analyse af, hvordan vi kan få de politiske beslutninger på kloshed af den virkelighed, de skal gælde for. Vi kan vel simpelt hen ikke finde os i, at et hvilket som helst ønske om reformer på skattelovgivningens område mødes med en fra maskinel hold fremsat beklagelse af, at det desværre er for sent. Man har fornemmelsen af, at skal man foretage ændringer i skattelovgivningen, der skal gælde for 1972, ja, så skal man helst allerede være på vej i denne samling og i hvert fald til efteråret.

Men nu om udskrivningsprocenten: er den for høj? Ja, regeringen har det jo let, hvad dette angår, og det fremgik sandelig også af hr. Poul Schlüters indlæg her. Det var et mærkeligt finanspolitisk indlæg. Det blev først slået fast, at målsætningen var et uændret skattetryk, men uden at man overhovedet talte om den sag, der senere i dag skal til behandling her i salen, nemlig spørgsmålet om meromsen. Men der er så sandelig da ikke tale om noget uændret skattetryk, når man vil opkræve 1½ milliard kr. mere i moms; de to ting hører nøje

[Ømann.]

sammen, så det er en mærkværdig helhedsdebat, vi her kan holde om disse ting. Det betegner værdien af debatten, det afslører, at det, vi her er ude på, er gætteri eller heksekunst.

Men som sagt, regeringen har det jo let. Den har kun ét økonomisk virkemiddel på klaviaturet: skattestramning. Det har været brugt uafladelig, siden den trådte til, og opfindsomheden har så sandelig ikke bredt sig.

Jeg tror, det var på tide at overveje, hvilke økonomiske virkninger en sådan stramning vil have lige i denne situation. Hvordan vil en skattestramning slå ind på omkostningerne? Hvordan vil en skattestramning slå ind på lønfastsættelsen og lønglidningen? Er denne stramning i dette hellige øjeblik mon et passende oplæg til de overenskomstforhandlinger, der skal tage deres begyndelse i efteråret? Jeg tror, at vi er kommet op i et skatteeniveau, hvor man ved at lave økonomisk politik over skatterne i vidt omfang opnår virkninger, man aldeles ikke tilsigter, at skatterne, de forhøjede skatter, kort sagt har deres store andel i inflationen.

Jeg har aldrig talt imod høje skatter fra denne talerstol, hvis skatterne skulle gå til offentlige foranstaltninger, som vitterligt kunne udføres bedre og billigere af samfundet end af private, men jeg vil dog sige, at mit parti, socialistisk folkeparti, i regeringens sted ville føre en politik, der ikke ville fremkalde behov for denne enorme skatteudskrivning. Vi ville have valgt en anden vej, en vej, der direkte havde fremmet eksport og opsparing, og som havde taget midlerne til en økonomisk sanering fra de kilder, der rinder så rigeligt til skade for valutabalancen: skattesnyderiet, spekulationen, værdistigninger på jord og fast kapital, gennem sanering af fradragsreglerne, hånd i hanke med pengekapitalens anvendelse til investeringsformål, en samfundsdirigeret lånepolitik. Men hvis man nu skal forestille sig, at man har regeringens snævre sko på, ja, så tror jeg da nok, at regeringen har brug for alt, hvad den kan skrabe sammen ad finanspolitisk vej. Og så må vi altså alle bøje nakken og betale, så længe man vil nyde denne luksus at have denne regering som forvalter af alvorligere økonomiske affærer her i landet.

Min konklusion kan kun blive den, at det af regeringen, med den samlede pakke, som vi diskuterer her i dag, tilsigtede skatteeniveau er aldeles uforsvarligt og også nødvendigt set ud fra en objektiv betragtning, set ud fra en anden økonomisk politiksbetragtning. For denne regering vil jeg indrømme, at det derimod er aldeles nødvendigt, for den kan ikke andet.

Sigsgaard: VS er ikke tilhænger af den nuværende skala. Vi mener, at de små indkomster betaler for meget og de store for lidt for nu at sige det lidt enkelt, og vi har markeret denne utilfredshed gennem ændringsforslag i det sidste par år. Vi har både foreslået en mere progressiv skala — nu vil man altså gøre den mindre progressiv, som det lige er beskrevet — og et større bundfradrag.

En udskrivningsprocent på 91 er alt for høj. Under debatten om skattesnyderiet for nogle dage siden erkendte alle partier, at snyderiet kan bekæmpes, og at det skal bekæmpes; det sagde man fra alle sider. Hvis man nu kan tage alle disse partier alvorligt, og det vil jeg forsøge at gøre et øjeblik, kan vi vel regne med, at i hvert fald et par milliarder kroner af de mange milliarder kroner, der snydes for i skat, nu vil komme ind i kassen. Nu efter at alle partier har sagt, at der skal gøres op med dette skattesnyderi, og at det kan gøres, må det jo give nogle resultater, og lad os da forsigtigt regne med, at det giver et par milliarder kroner i kassen til næste år. Det vil betyde, at udskrivningsprocenten kan nedsættes med 12 pct. til 80. Nu indrømmer jeg, at man måske ikke har så forfærdelig megen grund til at tage partiernes forsikringer om en vældig indsats mod skattesnyderiet alvorligt, for hvis der havde været grund til det, hvis man altså ville have taget alvorligt fat på skattesnyderiet, ja, så havde vi vel fra finansministeren fået meddelelse om, at egentlig, på det nuværende grundlag, skulle udskrivningsprocenten være sådan og sådan, måske 91, men da man nu havde besluttet, at der skulle gøres en alvorlig indsats imod dette skattesnyderi, måtte man på forhånd skønne, at det ville indbringe så og så meget, og derfor kunne udskrivningsprocenten reduceres med så og så meget. Men det står der ingenting om, så vidt jeg ser, i finansministerens forslag, og

[Sigsgaard.]

så vidt jeg hørte i hans fremsættelsestale, var der heller ikke et ord dér om noget sådant.

Men selv en udskrivningsprocent på 80, hvis man altså forestillede sig den situation, at folketinget og regeringen bare i moderat udstrækning ville tage fat på skattesnyderiet og hale et par milliarder kroner hjem af de mange, ville jo alligevel være ganske høj. Den er så høj, fordi så mange gennem særlige gaver fra staten, det vil sige fra skatteyderne, gaver, som også kaldes afskrivningsfiduser, slipper alt for billigt i skat. Ja, der er endda, som det efterhånden gentagne gange har været diskuteret, ikke så få millionærer der slet ingenting betaler. Det synes jeg egentlig skulle være slut nu, og derfor vil VS, som jeg allerede havde lejlighed til at nævne det for nogle dage siden, fremsætte forslag om afskaffelse af forskudsafskrivninger på skibe og store investeringer i anlæg, afskaffelse af varelagerafskrivningerne, afskrivninger på bindende kontrakt og henlæggelser til investeringsfunds og etableringskonti. Vi vil også stille forslag om beskatning af kursavancer, der jo nu er skattefri.

Tænkte man sig nu — desværre må det jo blive et tankeeksperiment — tænkte man sig nu disse forslag gennemført, ville udskrivningsprocenten yderligere kunne nedsættes til under 70. Det er et forsigtigt skøn. Med andre ord, den høje udskrivningsprocent er udtryk for, at almindelige arbejdsindkomster bærer en meget tung byrde, medens arbejdsfri indkomster, høje indkomster, selskabsindkomster, slipper alt for billigt. Hvis man ikke vil bare begynde at beskatte arbejdsfri indkomster lige så hårdt som arbejdsindkomster, og jeg kunne meget vel holde et langt foredrag om, hvorfor de burde beskattes hårdere eller måske endda afskaffes, men lad os nu bare være moderate og sige, at hvis ikke man vil begynde så småt bare med at beskatte de arbejdsfri indkomster lige så hårdt som arbejdsindkomsterne, og hvis man ikke vil tage fat på afskrivningsreglerne, ja, så vil vi selvfølgelig ikke stemme for den udskrivningsprocent, som er foreslået.

Det er aldeles ikke ansvarsløst — nu ved jeg nok, at det ikke var mig, der blev beskyldt af hr. Poul Schlüter for at være ansvarsløs, det var hr. Grünbaum — det er

aldeles ikke ansvarsløst at forlange, at arbejdsfri indkomster skal bidrage til statens udgifter i mindst lige så høj grad som arbejdsindkomster. Derimod kunne man bruge måske adskilligt stærkere udtryk end ansvarsløs om partier, der tillader, at arbejdsfri indkomster slipper billigt eller måske i mange tilfælde gratis.

Jeg har peget på, at formueskatten burde forhøjes. Må jeg benytte lejligheden til at pege på en særlig urimelig bestemmelse i den forbindelse. Hvis indtægten er meget lille i forhold til formuen, bliver formueskatten nedsat med indtil 80 pct. Det vil altså sige, at f. eks. de skattefri millionærer ikke bare slipper for indkomstskat, sådan som det i almindelighed er fremme i debatten, men også for det meste af formueskatten, og det kan jo lade sig gøre f. eks. ved at benytte afskrivningsfiduserne fuldt ud, som det gøres af så mange, og måske derudover ved direkte at snyde i skat. Kan man virkelig være bekendt at beskatte arbejdsindkomster hårdt og samtidig lade de mange store formuer — der bliver flere og flere meget store formuer her i landet — næsten helt slippe gennem en bestemmelse som den, jeg lige har nævnt? Jeg synes det ikke.

Socialdemokratiet vil have beslutningen om udskrivningsprocenten udsat til efteråret, og jeg må lige til slut her sige, at jeg er enig i det forslag. Folketingets medlemmer får jo løn hele året, også i sommertiden; så der kan jo ikke af den grund i hvert fald være noget i vejen for at indkalde tinget i september. I det hele taget har jeg ikke rigtig begrebet de alvorlige vanskeligheder, der skulle være forbundet med en sådan indkaldelse, hvis det altså er nødvendigt at tage den i september; noget taler jo for, at man måske kunne klare det endda i oktober. En sådan udsættelse vil jo også give bedre tid til at forberede eller i hvert fald gennemarbejde de forslag til ændringer af afskrivningsreglerne, formueskatten og selskabskatten og måske andre ting, som bl. a. VS stiller forslag om, og som vi meget gerne ser gennemført og i hvert fald i første omgang grundigt debatteret.

Hanne Reintoft: Det her fremsatte forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1971 giver nok mest lejlighed til nogle principielle bemærkninger om skatte-

[Hanne Reintoft.]

lovspørgsmålet. Vi har som bekendt den opfattelse, at skattelovgivningen som helhed bør være udformet sådan, at den samlede skattebyrde fordeles helt anderledes på befolkningen, at den virkelig fordeles efter skatteevneprincippet, så de, der har de store indtægter, også virkelig bærer de største byrder. Det er sagt af flere partier end mit, men det er jo noget, man tilsyneladende ikke vil rette sig efter, og skal der tales om ansvarsløshed, er det vel dem, der tager byrderne fra de stærke skuldre og lægger dem på de svage, der frembyder det, der kaldes ansvarsløshed. For dette krav er bestemt ikke tilgodeset i den gældende skattelovgivning, tværtimod tilsidesættes det i stadig stigende grad, og det tilsidesættes i stigende grad også af denne regering.

I dag er hovedvægten i skattesystemet flyttet fra indkomstbeskatningen til forbrugsbeskatningen, og alligevel klager mange med de små indtægter med rette over, at deres direkte indkomstskat er for høj. Det skal jeg kommentere nærmere, men først bemærke, at forbrugsbeskatningen jo virker som proportionalbeskatning og altså trænger mere og mere frem på bekostning af progressionsbeskatningen. Proportionalbeskatningen er karakteriseret ved, at alle indkomststørrelser belægges med samme skatteprocent, medens den socialt langt mere retfærdige progressionsskat betyder, at selve beskatningsprocenten stiger med voksende indkomststørrelse, og dér skal man ganske rigtig lægge mærke til, på hvilken måde indkomsterne er vokset, og hvilke indtægter der nu i dag er de virkelig bæredygtige for en alvorlig beskatning.

Ud fra dette principielle synspunkt kan vi ikke støtte forslaget om at nedsætte kildeskattens udskrivningsprocent fra 95 til 91. Jeg vil da også sige, at skulle der komme nogle milliarder kroner ind ved, at man kom skattesnyderiet til livs — nu er det ikke meget sandsynligt, da jeg i og for sig nærmest synes, at finansministeren indirekte afviste at komme skattesnyderiet til livs — skulle man få nogle milliarder kroner ekstra ind, kan det ikke afbødes ved, at man nedsætter udskrivningsprocenten; så må det være selve skalaen, der laves om.

Som kildeskatteskalaen er indrettet, vil en nedsættelse af udskrivningsprocenten

nemlig automatisk medføre en større skattebesparelse for de større indkomster end for de mindre. Det er vi modstandere af — det er finansministeren åbenbart ikke — så meget mere som nedsættelsen af udskrivningsprocenten jo er kombineret med en for alle indkomststørrelser procentvis ensartet forhøjelse af folkepensionsbidraget, så man nu også i de direkte skatter i stadig stigende grad forlader progressionsprincippet. Følgen af denne dobbelte omlægning bliver uundgåeligt, at skattetrykket øges for de lavere indkomster — og jeg kan forsikre om, at mange lave indkomster ikke kan bære dette øgede skattetryk — medens det formindskes for de højere indkomster.

Som jeg før har sagt, lagde jeg ved debatten forleden om skattesnyderi mærke til, at hr. Grünbaum flere gange brugte udtrykket klassepolitik. Hr. Grünbaum har ret. Men det er ikke blot fordelagtige afskrivningsregler, let adgang til legalt som illegalt skattesnyderi, der er klassepolitik; det er også klassepolitik vendt mod samfundets dårligst stillede — og det er snart mange — mod lønmodtagere med ringe indkomster at gennemføre den her foreslåede skatteudskrivning på en måde, så de store indkomster lettes, medens de lavere stadig beskattes helt urimeligt. Vi har jo eksempler på kommuner, hvor den laveste trækprocent er omkring 40.

Det behøver heller ikke være sådan. Man kan ændre selve skalaforløbet for udskrivningen af kildeskatten og komme uden om denne urimelighed. Derfor må man også gå ind for, at man i stedet for at nedsætte udskrivningsprocenten generelt ændrer selve skalaforløbet, således at totalvirkningen af nedsættelsen udelukkende kommer de små indkomster til gode. Det kan gøres ved at sænke skalaens nederste ende og samtidig hæve den øverste så meget, at de højere indkomster i hvert fald ikke får nogen netto-opsparing ved omlægningen, og sagkyndige hævder, at tekniske spørgsmål i forbindelse med en sådan skaladrejning ikke skulle være noget problem, i hvert fald ikke et problem, der er en undskyldning for ikke at gøre det.

Principielt er vi imidlertid tilhængere af, at man ikke begrænser sig til tekniske lapperier inden for den gældende skattelovgivning, men at man, som jeg også nævnte for-

[Hanne Reintoft.]

leden, omgående går i gang med en radikal omlægning af hele skattesystemet ud fra det hovedsynspunkt, at skattebyrden må og skal svare til skatteevnen. Jeg tror, det ville være hensigtsmæssigt, om regeringen her bare en enkelt gang prøvede at lægge budget for en lavtlønsarbejder; så tror jeg, man vil få et lidt andet indtryk af skatteevne. En gang imellem har man et mærkeligt enten romantisk forhold til, hvordan folk får pengene til at slå til, eller også en meget barsk indstilling om, at der er nogen, der skal have det dårligt.

Man kunne forandre skatteskalaen og få en langt retfærdigere fordeling af skattebyrden ved følgende 5 hovedretningslinjer.

For det første kunne man fritage indkomster, som ikke overstiger, hvad der er nødvendigt for at sikre indkomstmodtageren og hans eventuelle familie et rimeligt eksistensminimum, for skat. F. eks. kunne man fritage indtægter på 20.000 kr. for en familie, hertil regner jeg også den enlige mor med børn, for beskatning, og indtægter på 10.000 kr. for en enlig.

Man kunne for det andet sørge for, at alle fradrag blev afskaffet, fordi ethvert fradrag giver de største indkomster de største fordele, og give eventuelle sociale kompensationer i form af tilskud.

For det tredje kunne man sørge for at afskaffe de ekstraordinære afskrivningsregler, der klart virker som skattebegunstigelse for de selvstændige erhvervsdrivende, nogle gange i et helt grotesk omfang.

For det fjerde kunne man, som jeg også nævnte forleden dag, bringe aktieselskabsbeskatningen bare på højde med den tilsvarende beskatning i de andre nordiske lande, hvor den er betydeligt højere.

Og for det femte kunne man sørge for, at der kom flere sociale foranstaltninger for de lavtlønnede, som sagt i form af tilskud.

Ud fra disse hovedprincipper skulle det være muligt at udforme en indkomstskattelovgivning, der kunne gøre den asociale forbrugsbeskatning overflødig, men som allige-

vel kunne give en skatteindtægt, der kunne dække selv det fastsatte statslige indkomstbehov, som finansministeren mener vi skal have dækket. Vi accepterer ikke, at så meget skal i statskassen, da vi mener, der er en lang række områder, der kan spares på, ikke mindst militæret, sådan som vi forsøgte at fremstille det i et dagsordensforslag forleden dag, hvor vi desværre ikke engang kunne få SF's støtte, men som sagt, selv om man skulle imødekomme finansministerens ønsker om skatteinddrivning, kunne det gøres på en socialt mere retfærdig måde.

Finansministeren (Poul Møller): Når man har mange års erfaring som opposition, ved man jo, at man ofte har svært ved at finde ud af, hvilket standpunkt man skal tage til lovforslag. Man kan i lange tider have været så meget imod, at det begynder at give én vanskeligheder hos éns tillidsmænd og vælgere. De siger: I må jo også øve lidt indflydelse, og så kan man være tilbøjelig til at sige: ja men man skal dog ikke give regeringen ret, og så ender man altid med at angribe det processuelle, selve fremgangsmåden, som urimelig og uholdbar, arrogant og uoplysende osv. osv. Det tænkte jeg på, for jeg har som sagt også oppositionserfaringer, da jeg hørte hr. Grünbaum tale i dag. Hans tale gik først og fremmest på, at det var arrogant, og jeg specielt var jo særlig arrogant over for det høje ting ved overhovedet at fremsætte lovforslaget.

Nu kunne jeg naturligvis godt have ventet, men jeg vil gerne give hr. Grünbaum og andre den oplysning, at vi fra kildeskattedirektoratet har fået besked om, at 10. oktober er sidste frist for vedtagelsen af en udskrivningsprocent, hvis den skal kunne fungere fra 1. januar. Jeg kunne altså have sagt: ja men så gør vi ikke noget ved det dér, folketinget begynder den 6. oktober, og så kan jeg fremsætte lovforslaget den 6. oktober og bede folketingets medlemmer om at vedtage det inden den 10. oktober. Jeg har næsten ikke fantasi til at forestille mig, hvordan hr. Grünbaum ville være røget op i

[Finansministeren.]

loftet af forargelse over, at man bød folkettinget kun 4 dage til at gennemføre en så vigtig lov. Vi kan da alle sammen se, at det i mange henseender ville være rart, om man kunne vente til oktober med at tage omkring denne nælde. Men 4 dage, det kunne man da ikke have budt folkettinget. Derfor er det af hensyn til at undgå arrogance og undgå hr. Grünbaums bebrejdelser, at man fremsætter lovforslaget inden folketingets sommerferie. Og jeg tror, hr. Grünbaum skal tænke på, at det var underforstået i den procedure, han lagde fast ved kildeskattelovens vedtagelse her i det høje ting, da han var finansminister. Men altså 10. oktober er sidste frist, og 6. oktober ville have været for det at fremsætte et lovforslag, som skulle vedtages her i tinget den 10. oktober.

Så kan man sige: ja men er det da ikke EDB-tyranni — jeg tror, der var en ordfører, jeg tror endda, det var hr. Ømann, som jo ellers er EDB-kyndig, der sagde, at det er EDB-tyranni at presse folkettinget til at vedtage dette. Nu siger EDB-tyranniet altså 10. oktober, og når man sammenligner med, hvordan det var efter det gamle system, hvor vi ikke havde EDB-maskinerne, skulle der gå et helt kvartal fra udskrivningslovens vedtagelse til dens anvendelse. Her er det altså noget mindre end et kvartal. Det er jo ikke EDB-folkenes skyld, at folkettinget holder sommerferie i juni, juli, august og september; dengang havde vi jo reglen om, at sidste frist for udskrivningslovens vedtagelse var den 31. marts, og det nye skatteår trådte i kraft den 1. juli. Der var altså et kvartal. Nu er det ikke længere et kvartal, men alligevel bliver det til, at det er endnu værre nu, end det var tidligere. Det, der er problemet, er, om folkettinget vil have sin sommerferie om sommeren, eller om folkettinget vil lægge sine arbejdsperioder om, eventuelt ændre grundloven, så man ikke skal mødes den første tirsdag i oktober. Alt det er det ikke finansministerens sag at tage stilling til. Det er finansministerens sag, hvis han ikke vil være arrogant over for det høje ting, at sørge for, at tinget får et lovforslag så tidligt, at det kan vedtage det, inden det holder sin sommerferie, og ikke bringer sig i den tvangssituation

kun at have 4 dage til at forhandle udskrivningsloven i.

Det er den pligt, jeg har over for tinget, og som jeg har forsøgt at opfylde ved fremsættelsen af dette lovforslag. Jeg er naturligvis ked af det, hvis jeg har fornærmet nogle af tingets medlemmer derved, men jeg er i hvert fald fuldstændig klar over, at hvis vi ikke var kommet med et udskrivningslovforslag inden sommerferien, havde man sagt: regeringen er jo branduenig; den kan ikke enes om udskrivningsprocenten, den skubber det fra sig. Den kan ikke regere længere, den er helt, helt ude af stand til at træffe beslutninger. Ikke engang så vigtig en sag som udskrivningsprocenten kan vi få kendskab til.

Jeg vil da også gerne sige, at når man skal vedtage udskrivningsprocenten på et tidligt tidspunkt med de gener, det har, som jeg erkender det har, er det måske trods alt også lidt hensynsfuldt over for borgerne. Den gamle procedure, hvor vi vedtog udskrivningsprocenten den 31. marts eller lige før 31. marts og den først skulle træde i kraft 1. juli, var jo ikke særlig hensynsfuld over for borgerne. Nu kan borgerne i hvert fald i andet halvår af i år kende de skattemæssige vilkår for de indtægter, som de forpligter sig til at tage i 1971. Det kan da trods alt også være et hensyn i skattelovgivningen: at give borgerne rimelige vilkår for at bedømme, hvordan de skattemæssigt er placeret, hvis de påtager sig indtægter, der løber ind i 1971.

Derfor tog jeg det nærmest som teatortorden, når hr. Grünbaum sagde, at man burde afvise at behandle lovforslaget, og jeg er ham da også taknemlig for, at han ikke stillede noget forslag herom.

Så siger hr. Grünbaum: der er jo ingen oplysninger overhovedet? Frygter man offentlighed? Denne regering frygter offentligheden. Hvorfor skulle vi frygte offentligheden? Der er jo givet alle oplysninger vedrørende selve udskrivningsskalaen. Det er rigtigt, at lovforslaget kun er på 4-5 linjer, men der er jo spalter af forklaringer og bemærkninger til lovforslaget, som hr. Grünbaum ved lejlighed skulle læse, således at han derigennem kunne blive klar over forudsætningerne for lovforslaget og de virkninger, forslaget vil have.

[Finansministeren.]

Med hensyn til de mere nationaløkonomiske eller samfundsøkonomiske forudsætninger fremgår de ikke af fremsættelsestalen eller af bemærkningerne, bortset fra at man siger, at man vil fastholde den stramme skattepolitik. Når de ikke fremgår deraf, er det, fordi lovforslaget blev fremsat samme dag, som statsministeren gav en udførlig redegørelse her i tinget for, hvordan regeringen bedømte den almindelige økonomiske stilling i landet, en redegørelse, som næppe kan have forbigået hr. Grünbaums opmærksomhed, da den jo gav anledning til ret stor diskussion.

Det er naturligvis ikke min mening at forholde folketinget oplysninger, og folketingsudvalget vil få alle oplysninger, man ønsker, også skøn over, hvordan vi på nuværende tidspunkt med alle mulige forbehold må vurdere indtægter og udgifter for staten i 1971-72. Når vi ikke fremlægger disse skøn sammen med lovforslagenes fremsættelse, er det, fordi disse skøn jo er under stadig forandring — hr. Grünbaum rallede jo selv over, hvordan de forandredes fra maj til november. Hr. Grünbaum vil sikkert erkende, at fra det tidspunkt, da man lavede forårsskønnet i fjor, til efterårsskønnet i fjor, skete der en vældig økonomisk udvikling, som hr. Grünbaum i hvert fald ikke forudså, da han jo havde den opfattelse, at den økonomiske udvikling ville gå den modsatte vej, nemlig at stramningen ville virke og føre til arbejdsløshed osv. I stedet for fik vi en økonomisk udvikling, aktiviteten blussede op, og dette gjorde, at de indtægts- og udgiftsskøn, man havde lagt til grund i maj måned i fjor, var helt forandret i november. Derfor må de skøn, som jeg forelægger folketingsudvalget, tages med alt muligt forbehold, men jeg kan i dag sige, at hvis denne udskrivningsprocent vedtages, vil statens kasseoverskud efter de skøn, vi kan gøre i dag, blive mellem 2.100 mill. kr. og 2.200 mill. kr. i 1971-72. Heri indgår, at vi reducerer udgifterne i nogle af de rammebelagte områder, de områder, vi kan styre, med 400 mill. kr. Under denne forudsætning og under forudsætning af, at den øvrige indtægtslovgivning, som kommer til behandling i dag, bliver vedtaget, bliver kasseoverskuddet i 1971-72 altså 2.100-2.200 mill. kr. ud fra de vurderinger med hensyn til ind-

tægts- og udgiftsforløbet, som vi kan stille op i dag.

Spørgsmålet om folkepensionsbidragets betydning for beskattningen er blevet rejst af flere ærede ordførere og også af hr. Grünbaum. Beprejdelseerne går stort set ud på, at det er urimeligt, at det proportionale folkepensionsbidrag skal påvirke den progressive udskrivningsprocent. Men sig mig engang: er det da slet ikke meningen, at en forhøjelse af folkepensionsbidraget, som jo betyder en større offentlig opsparring, skulle påvirke skatteprocenten? Skulle vi sige: ja men det kommer overhovedet ikke skatteprocenten ved; vi fortsætter med udskrivningsprocenten for at undgå, at de store indtægter skal kunne få en lidt større skattelettelse, end de små indtægter kan få? For det er nu engang sådan med det udskrivningssystem, der er tilrettelagt i forbindelse med kildeskattelovgivningen, at vi hvert år kun skal fastsætte procenten, og når vi kun skal fastsætte procenten — udskrivningsprocenten — vil den betyde enten større forhøjelse for de store indtægter end for de små indtægter eller større nedsættelse. Da hr. Grünbaum i fjor foreslog 82 pct., vidste han jo godt, at det ville betyde en meget større nedsættelse for de store indtægter end for de små indtægter, alligevel foreslog han 82 pct. Når vi foreslår at gå ned fra 95 pct. til 91 pct., får det naturligvis noget af den samme virkning; og når samtidig folkepensionsbidraget skal forhøjes, vil det naturligvis betyde det, som hr. Grünbaum siger; men er det ikke meningen, at folkepensionsbidraget skal afspejle sig i udskrivningsprocenten? Ønsker hr. Grünbaum og andre ordførere, der har talt om dette, at vi bare skal forhøje folkepensionsbidraget og så lade være med at lade det påvirke udskrivningsprocenten, lade den være uændret 95 pct. uden hensyn til, at vi får en offentlig opsparring og derigennem et større kasseoverskud som følge af en forhøjelse af folkepensionsbidraget?

Jeg skal såmænd ikke gøre flere bemærkninger til hr. Grünbaum. Jeg kender ham som en rar og fredsommelig mand, og jeg er klar over, at det er hans parti, der har sat ham op til her i dag at spille en rolle, som ikke er i overensstemmelse med hans natur. Det kan vi jo alle sammen komme ud for, når man vil være loyal over for partiets krav, og derfor må man så finde på at tale

[Finansministeren.]

om procedure og alt muligt andet, og jeg takker ham da også, fordi han ikke på forhånd sagde, at han ville stemme imod denne udskrivningsprocent. Han brugte vendingen, at han ikke ville have lod eller del i den, og det betyder vel, som hr. Poul Schlüter sagde, at han vil holde sig fri af ethvert ansvar for beskatningens størrelse. Dermed tager man jo et ansvar for en anden finanspolitik end den, som er regeringens, men bare det at holde sig fri er dog noget andet end at gå imod.

Hr. Ømann var inde på, at der ikke bliver taget hensyn til pris- og indkomstudviklingen. Det er jo netop det, der forsøges ved, at vi her for første gang står over for at regulere fradragene i overensstemmelse med prisudviklingen og dermed også i nogen grad i overensstemmelse med indkomstudviklingen. Personfradraget forhøjes, og intervallerne udvides inden for den progressive beskatning i overensstemmelse med den prisudvikling, der har fundet sted.

Jeg vil gerne takke de tre regeringspartiers ordførere for deres tilslutning til lovforslaget og deres tilslutning til, at vi her i foråret, i sommer, gør vort arbejde færdigt og vedtager udskrivningsprocenten.

Så var der en enkelt betragtning til, som hr. Grünbaum var inde på, om folkepensionsbidragets forhøjelse ikke skulle skubbe skatteloftet højere op, idet hr. Grünbaum åbenbart var bange for, at der var nogen, der kunne slippe for den høje progressive beskatning som følge af det højere folkepensionsbidrag og den bestemmelse om skatteloft, som vi har i vor skattelovgivning.

Jeg har givet skatteudvalget oplysninger herom. Hvis vi vælger 91 som udskrivningsprocent, bliver den højeste progressive sats 41,5 pct. eller lige deromkring, og vi får et folkepensionsbidrag på 4. Det giver 45,5 pct. I skatteloftsbestemmelsen siges det, at ingen indtægtsandel må beskattes med mere end $66\frac{2}{3}$ pct., og det vil sige, at den yderste del af indtægterne kun kan blive beskattet til staten med inkl. folkepensionsbidraget 45,5 pct. Derved er der plads til en kommunal skatteprocent på ca. 21, og med de bestræbelser, vi har i gang for en udjævning mellem kommunerne, skulle vi dog gerne kunne få plads til alle, når der er plads til en kommunal skatteprocent på 21.

Jeg håber ikke, at der er kommuner, der kommer over 21 pct. i næste skatteår, når de nye byrdefordelingsregler er gennemført, og jeg tror heller ikke, at materialet, som er til rådighed for folketinget, viser, at nogen skulle komme over 21 pct.

Hvis vore politiske forhandlinger og møder i sommer skal dreje sig om andet end fastsættelse af udskrivningsprocenten, og hvis vi skal undgå usikkerhed i udlandet om landets økonomiske forhold, således at vi kan få nogen støtte til at bekæmpe vort betalingsbalanceunderskud eller i hvert fald til at dække det ind, tror jeg, det er vigtigt, at vi gør arbejdet færdigt, mens vi endnu er sammen, og ikke udskyder afgørelsen til enten en septemberdag eller til de 4 arbejdsdage, der kunne være til rådighed i oktober.

Grünbaum: Det er beklageligt, at vi nu har fået både regeringspartiernes ordføreres og finansministerens ord for, at folketinget ikke kan få de fornødne oplysninger ved behandlingen af landets vigtigste skattelov, fordi det vil medføre uro; man vil ikke i udlandet kunne have tillid til kronen, blev der sagt. Det er måske mere regeringen, man ikke har nogen tillid til. Det forekommer helt usandsynligt, at en rimelig og naturlig behandling af disse lovforslag i det danske folketing skulle kunne give anledning til, at man i udlandet opfattede Danmarks økonomiske situation på en sådan måde, at der var grund til at have mistillid til den danske krone; så må der i hvert fald ligge noget dybere bagved. Hvis det skulle kunne give anledning til mistillid over for den danske krone, må det jo være simpelt hen en mistillid til, at den regering, der sidder her i dag, er i stand til at føre en økonomisk politik, sådan at tilliden kan bevares. Man tør altså simpelt hen ikke engang gennemføre en normal behandling.

Jeg kan ikke tro, det er rigtigt. Derimod kan jeg levende forestille mig, at finansministeren og statsministeren og økonomiministerne meget gerne hurtigst muligt vil have denne sag afgjort, sådan at den ikke ligger som en eventuel stridsmulighed mellem de tre regeringspartier. Jeg forstod i hvert fald på hr. Jens Foged, at han havde megen sympati for den tanke, jeg havde fremsat om, at man kunne indkalde folketingets skatteudvalg i sidste halvdel af september

[Grünbaum.]

måned og så genfremsætte lovforslaget og give det en rimelig behandling og gennemføre det på kort tid. Jeg er dog ikke sikker på, at det er nødvendigt at gennemføre det inden den 10. oktober. Der har også været nævnt en anden dato, nemlig den 17. oktober, og jeg tror ikke, at det står så fast, at det absolut skal være den 10., og at datoen ikke kunne ændres til den 17.

Men jeg fik den opfattelse, at hr. Jens Foged var enig med mig, selv om udtrykket ikke blev brugt, og deraf drager jeg den konklusion, at venstre i virkeligheden er enig med os i dette spørgsmål, men at man har bøjet sig, og så fik vi også af hr. Jens Foged den forklaring, at det skulle altså gennemføres nu. Teknisk, sagde alle regeringspartierne ordførere, er det muligt. Hr. Niels Helveg Petersen talte endda om, at det ikke alene var et spørgsmål om tilliden, men det kunne jo også være, at det viste sig, at de nuværende skøn ikke kunne holde, når man kom frem til oktober, og hvad så?

Ja men hvad er det for nogle skøn? Det var jo dem, vi godt kunne lide at se. Jeg tvivler da ikke på, at de tre regeringspartier har haft sådanne skøn, jeg tvivler da ikke på, at man inden for regeringspartierne har forhandlet om disse ting, inden man er nået frem til de 91 pct., men det, som min anke går på og min anklage mod finansministeren går på, er jo, at vi ikke i forbindelse med dette lovforslags fremsættelse har fået nogen som helst oplysning ud over det sædvanlige provenuskøn. Vi har ingen oplysning fået til begrundelse af, hvorfor procenten skal være 91, og det mener jeg ikke folketingsret kan finde sig i. Når man så oven i købet vil køre det igennem på den smule tid, der er tilbage her, er det en helt uanstændig behandling af et forslag af denne karakter. Det må simpelt hen udsættes, sådan at man kan få en rimelig behandling af det.

Der er talt så meget om, at der ikke er tillid, og at man er bange for kronen. Jeg vil gerne spørge finansministeren eller måske økonomiministeren: Er der tale om en tillidskrise? Er der tale om en ny spekulationsbølge imod kronen måske i forbindelse med en eventuel revaluering af marken? Det ville være rart, hvis folketingsret kunne få lidt oplysning om det.

Jeg tror i øvrigt ikke — for at vende tilbage til spørgsmålet om de teknisk-politiske muligheder — at folketingsret, hvis det var, ville have noget som helst imod at blive indkaldt før oktober, og jeg tror slet ikke, at folketingsrets skatteudvalg ville have noget imod det. Der er slet ikke tale om teatortorden fra min side. Det er min alvorlige mening, det, jeg har sagt om det spørgsmål.

Så er der spørgsmålet om skatte loftet. Her synes jeg heller ikke, det er helt rimeligt, når finansministeren tager udgangspunkt i en udskrivningsprocent på 91. Når der er en margen op til 105, og da vi også ved, at folkepensionsbidraget efterhånden skal forhøjes, må vi i hvert fald have lov til at forestille os, at der kan være tale om andre procenter. Og så kan man meget nemt selv med en nedsættelse af de kommunale skatteprocenter rundt omkring komme i den situation, at der vil være en hel del skatteydere her i landet, som på grund af skatte loftbestemmelserne bliver fritaget for bidrag til denne særlige pensionsfond, og det mener jeg ikke kan være rimeligt.

Ja, jeg skal ikke forlænge debatten. Vi har jo også en række andre ting, vi skal foretage. Jeg vil ikke gå ind i den almindelige politiske diskussion, som hr. Poul Schlüter rejste. Hr. Poul Schlüter havde åbenbart skrevet sin tale på forhånd og forestillet sig, at nu ville jeg stå op og sige en hel masse imod de 91 pct., de skulle ned til noget andet. Jeg sagde ikke et ord om det, hr. Poul Schlüter. Ikke et eneste ord. Det, jeg sagde, var, at der er intet grundlag for at udtale sig om, hvorvidt 91 er rigtigt eller forkert. Det er det, jeg har sagt. Hvis jeg kunne udtale mig om, hvorvidt de 91 var det rigtige tal, kunne jeg ikke bebrejde regeringen, at den ikke havde forelagt de fornødne oplysninger. Men det har jeg altså overhovedet ikke udtalt mig om.

Finansministeren (Poul Møller): Hr. Grünbaum taler stadig om, at jeg skulle have sagt, at han ikke kan få de fornødne oplysninger af hensyn til udlandet. Naturligvis spiller det ikke nogen rolle. Udvalget kan få alle de oplysninger, udvalget ønsker, og skal naturligvis have alle de oplysninger, udvalget ønsker, til bedømmelse af den foreslåede udskrivningsprocent. Jeg har jo selv givet den oplysning, at efter de skøn, vi er

[Finansministeren.]

nået frem til, vil vi, hvis de andre indtægtslove, der kommer til forhandling i dag, vedtages sammen med udskrivningsprocenten på 91, i 1971-72 få et overskud på 2.100-2.200 mill. kr., hvilket vi mener nogenlunde svarer til strammingsgraden i dansk økonomi i dette finansår.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der er tillidskrise eller ikke tillidskrise for kronen: jeg kender ikke noget til, at der er nogen tillidskrise for kronen, men vi skal være forsigtige i vor økonomiske politik, så vi ikke skaber en sådan tvivl om den, at vi kan fremkalde en tillidskrise. Det er vel i og for sig det afgørende synspunkt for en regering. Men jeg vil som sagt stå til rådighed med enhver oplysning.

Med hensyn til udvalgets procedure er det naturligvis udvalgets egen sag, hvor hurtigt det arbejder, eller hvor hurtigt det ikke arbejder. Jeg har blot fremført de synspunkter, der for mig er afgørende for, at vi bør gøre os færdige inden sommerferien, nemlig at denne sag ikke skal ligge og stadig være underkastet tvivl og politisk usikkerhed og også usikkerhed hos borgerne om, hvordan beskatningsvilkårene bliver for det, som de skal forskudsansætte sig for i august måned i år, men at de ved, når de forskudsansætter sig for 1971, hvordan beskatningsvilkårene er. Det vil de ikke vide, hvis vi venter til oktober.

Det, som hr. Grünbaum bebrejdede mig, var, at jeg ikke uden videre venter til oktober, da der kun bliver 4 arbejdsdage til at gennemføre lovforslaget. Hr. Grünbaum siger, at der er nogen, der siger 17. oktober. Hr. Grünbaum ville i mit sted holde sig til det skøn, han får fra sit kildeskattedirektorat og fra Datacentralen, som hr. Grünbaum har stået fadder til, og som han har sat ind på de opgaver, som de har at løse også i forhold til deres minister. Det er jo ikke mig, der har betroet disse mennesker disse arbejdsopgaver, det er hr. Grünbaum, der har gjort det, og derfor ville han også have så megen tillid til dem, at han ville regne med de datoer, de angav, og mene, at det var dem, han skulle holde sig til i folketinget, uanset om der har stået i en avis, at en eller anden anonym EDB-ekspert har sagt, at man kan vente til 17. oktober. Det ville hr.

Grünbaum som finansminister aldrig have holdt sig til, og det ved hr. Grünbaum godt.

(Kort bemærkning).

Grünbaum: Jeg ved nu ikke, hvor megen tillid jeg ville have eller ikke have til de udtalelser, der kommer fra kildeskattefolkene. Det kan vel i hvert fald ikke være sådan, at finansministeren uden videre skal acceptere, hvad embedsmændene kommer med. Sådan er det heller ikke. Det tror jeg heller ikke. Det er vel, som det altid har været, at ministeren og embedsmændene drøfter tingene, og så må ministeren træffe beslutning på et eller andet tidspunkt.

Men jeg kan slet ikke anerkende den tankegang, som finansministeren giver udtryk for, at hvis vi skulle have vort forslag igennem, ville folketinget kun få 4 dage til at behandle denne vigtige sag i. Det er jo ganske urigtigt. Jeg har jo foreslået som en teknisk-saglig løsning, at man indkalder folketingets skatteudvalg, at man altså ikke gør dette færdigt nu i 21 mands udvalget, som formentlig nedsættes til behandling af dette og de andre lovforslag, men at man så lader folketingets skatteudvalg komme ind midt i september. Der bliver så 3 uger, til folketinget skal ind. Derefter genfremsætter man lovforslaget eventuelt i revideret skikkelse, og så kan det hurtigt gøres færdigt her i folketinget. Det er en fuldt forsvarlig behandling, og det har ikke noget at gøre med de 4 dage, som finansministeren taler om.

Finansministeren (Poul Møller): Det er ikke min sag at tage stilling til folketingets eller folketingsudvalgets procedure, dets arbejdsmåde og dets fremgangsmåde. Det er ikke min sag. Jeg har kun fremført de synspunkter, som taler for, at arbejdet bliver gjort færdigt. Hvis udvalget har en anden opfattelse, må udvalget naturligvis tage sig sin tid til arbejdet med dette lovforslag.

Det var hr. Grünbaum, der nævnte, at det kunne vente til 17. oktober. Når jeg var inde på, at hvis man ventede til den 6. oktober, hvor folketinget samles, ville der være for lidt tid, skyldes det alene, at hr. Grünbaum bebrejdede mig, at jeg fremsætter lovforslaget i denne samling. Hvis jeg ikke skulle have fremsat det i denne samling,

[Finansministeren.]

skulle jeg i hvert fald have fremsat det i næste samling, og så havde jeg først fremsat det den 6. oktober; før kunne jeg ikke have fremsat noget forslag i næste samling, for før starter folketingets næste samling ikke, og så måtte jeg samtidig have sagt, at der kun er tiden til 10. oktober til at behandle det i. Det er da vist enkel og klar logik. Hvis folketingsudvalget nu vil noget andet, er det folketingsudvalgets sag; jeg fraråder det. Men det er da vist enkel og klar logik, at hvis jeg ikke havde fremsat det i denne samling, måtte jeg fremsætte det i næste samling, og så havde der kun været 4 dage efter det skøn, som mine embedsmænd har givet mig, de embedsmænd, som hr. Grünbaum har udpeget til at sidde i disse stillinger i kildeskattedirektoratet, EDB-centralen osv.

Man kan godt sige, at dem skal man være kritisk over for, men jeg vil gerne over for udvalget fremlægge det skriftlige materiale, vi har fra kildeskattedirektoratet, hvori man belyser, hvorfor man ikke kan nå det, hvis vedtagelsen kommer senere end 10. oktober. Det kan hr. Grünbaum få, og så kan han se, om han bliver overbevist af materialet, således som jeg er blevet overbevist af det, fordi jeg har tillid til de embedsmænd, hr. Grünbaum har udnævnt. Jeg er ked af, at hr. Grünbaum ikke har den samme tillid.

(Kort bemærkning).

Grünbaum: Jeg tror nok, jeg har den samme tillid til embedsmændene, som finansministeren har — det håber jeg da. Det er jo slet ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig ikke om, hvorvidt finansministeren skulle have fremsat dette lovforslag i indeværende eller næste samling. Jeg har ikke noget imod, at finansministeren fremsætter det i denne samling. Det, jeg har noget imod, er, at man stiller folketinget over for at skulle tage stilling til et så vigtigt tal som udskrivningsprocenten uden at give folketinget de fornødne oplysninger. Hvis folketinget havde fået de samme oplysninger, som regeringspartierne har fået, ville situationen være noget anderledes. Jeg ved, at regeringspartierne har haft materiale

til drøftelse af det spørgsmål, men det har man altså ikke givet folketinget, og det er det, jeg bebrejder finansministeren.

Jeg synes i og for sig, at det er en rigtig fremgangsmåde. Man kunne godt fremsætte det i denne samling med det fornødne materiale og så tage sig tid til at behandle det, og så kunne lovforslaget genfremsættes, så vi hurtigt kunne føre det igennem i næste samling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at de 2 lovforslag henvises til et udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1971 og forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat.

Valgt blev: *Havnstrup Clemmensen, Asger Jensen, Jørgen Jensen, Hans Kjær, Stetter, Henry Christensen, Jens Foged, Jens Frandsen, Holger Hansen, Niels Helveg Petersen, Bernhard Bawnsgaard, Grethe Philip, Per Hækkerup, Erling Dinesen, Grünbaum, Anker Jørgensen, Kampmann, J. O. Krag, Helge Nielsen, Aksel Larsen og Ømann.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Forhøjelse af afgiften).

(Lovforslaget (nr. 179) findes i tillæg A. sp. 3959, fremsættelsen i tidenden sp. 5794).